

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 « 05 »
<i>Helyben háshoz hordva:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 « 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadáására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 2.

Szapáry László gróf.

Ma hozta meg a hivatalos lap az új fiumei kormányzó kinevezését. Nem hozott meglepetést, két héttel ezelőtt már a felhivatalosok is hirdették, hogy a kinevezés befejezett tény. Mégis sok szempontból érdekes Szapáry László gróf kinevezése.

Legelső sorban természetesen magát az Adria gyöngyét, Fiumét és a most már égetővé vált fiumei kérdést érdeklí az új kormányzó kinevezése. Más viszonyok között kétségkívül nagy lelkesedést kellett volna Fiumében a fiatal gróf kinevezése. Édes atyja, a jelenlegi főudvarmester, Szapáry Géza gróf hosszú időn át volt kormányzója a magyar kikötővárosnak, a fiumeiek igen szerették őt, most is jó emlékek vannak iránta, kinek nevére a legszebb rivát nevezték el.

A mostani elmérgesedett viszonyok között nagyon kétséges Szapáry László gróf kinevezésének jó hatása. Fiumében annyira elkeseredett már a hálátlan polgárság, hogy mindent gyűlöl, ami a magyar kormánytól származik.

Szapáry László gróf nagy diplomatiái készséggel bír, finom modoru s nagy vagyonnal bíró magyar mágnás. Olyan tulajdonságok, amelyekkel sokat kivívhat, de a jelen körülmények között mérés tőle a vállalkozás a fiumei kormányzóságra. Ha sikerül megfelelnie a reá várakozó nagy feladatnak, ha sikerül lecsendesítenie az Adria háborgó hullámain

s közelebb hozni a magyar tengerpartot az anyaországhoz, nagy szolgálatot tesz hazájának s méltó helye lesz a magyar államférfiak között. De ha erejét túlhaladja a feladat, nagy áldozatot hoz, korán véget ér sokat ígérő pályája.

Szapáry László gróf kinevezetése rendkívül érdekes és fontos más szempontból: a *párt-politika* szempontjából.

Egy évvel ezelőtt Szapáry László gróf levele képezte egy héttig a magyar politika szenzációját. A fiatal gróf u. i. az egyházpolitikai viták idején kilépett a szabadelvű pártból és magyabátyjának, a volt miniszterelnöknek 30—40 tagból álló pártjához, az úgynevezett pártonkivüliek klubjához tartozott. Ez a párt a múlt októberi választásoknál megsemmisült. Tagjai közül sokan fel sem léptek, akik pedig bejutottak a parlamentbe, beléptek a szabadelvű-, nemzeti- vagy a néppártba.

Szapáry László gróf a liberális pártba akart vissza jutni, — de nem minden feltétel nélkül. A többi közt kijelentette, hogy a revízióról csak egyelőre mond le, ha a revízió iránt a külföldön is diadalmaskodik, a német centrum s a belgiumi klerikálisok napirendre tűzik a polgári házasság revízióját, akkor nálunk is elérkezik az ideje, addig maradjunk békén. Hangsúlyozta továbbá, hogy ő a »liberális pártnak konzervatív elemei közé lép.« A liberális pártban nagy forrongást idézett elő a levél. Beksics Gusztávól és Gajári Ödöntől kezdve minden liberális tollforgató tiltakozott ellene, hogy az ő pártjukban »konzervatív« elemek

lennének. Ők a revízióról legalább is — az utolsó ítéletig hallani sem akarnak, a liberális egyházpolitikai törvényekből egy jöttát sem szabad elvenni. A vége pedig az lett, hogy egy heves pártgyűlésen a parancsszóra meginterpellált pártelnök, Podmaniczky Frigyes báró kijelentette, hogy Szapáry László gróf — nem tagja a pártnak. A fiatal gróft pedig, mint annak idején Szapáry Gyulát, szidta tovább is a liberális sajtó, elnevezte éretlen gyerekeknek is.

Azóta semmi újabb nem történt ez ügyben. Egy hónappal ezelőtt Szapáry Gyula gróft megválasztották a magyar delegáció elnökének. Ez alkalomból a »Nemzet« magasztalta őt, mint kipróbált nagy magyar államférfit.

Ugyanezen időtájt nagy örömmel konstataálta a »Nemzet« azt is, hogy ugyan-csak a nemes gróf lett megválasztva az autonómiai kongresszus elnökévé.

Két héttel később, mikor a magyar felhivatalos először adott hírt Szapáry László gróf fiumei kormányzói kinevezetéséről, hozzá tette, hogy Bánffy miniszterelnök az utóbbi időben több fontos politikai missiót adott a fiatal főurnak. Miben állott az a politikai küldetés? — és hogyan bizhatott a miniszterelnök fontos politikai ügyeket olyan emberre, aki nem is tagja a pártnak? — erről hallgatott a »Nemzet«.

Az utóbbi időben ismét felmerült a lapokban a fúzió-kísérletek híre. Állítólag Szapáry Gyula gróf és Széll Kálmán fáradoznának ezen a dolgon, amelynek nyelbeütését a felség is nagyon óhajtáná.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Lebal úr levelezője.

Fordította: Niedermanné Geher Hedvig.

A Lebal és Társa bankcég feje magán-íróasztalánál ülve felpillantott ama fiatal emberre, a ki szerény kopogtatás után épen most lépett be.

— Ön Duret Pál úr? — kérde a bankár.

— Igenis Lebal úr — válaszolt amaz, egy levelet nyújtván át, melyre az öreg úr futó pillantást vetett.

— Nos, nagyon örvendek, hogy végre ismét visszanyerte egészségét, mert jelenleg nagyon sok dolgunk van. Már épen más levelező után akartam nézni, habár ez nehezemre esett volna, mivel önt melegen ajánlották nekem. De most már szerencsére itt van Ön — mondá jóakarólag — és utána pótolja az elmulasztottakat. De igazán 21 éves már kegyed?

— Igenis, — válaszolt a fiatalember kissé gyöngye hangon.

— Ugy, úgy, nos Ön még szemmeláthatólag kissé gyöngyélkedő ezért kimélnie kell magát. Mint már irtam is, először is az angol levelezést fogom önre bizni, később aztán majd meglátjuk a többit. Nos, vegye Ön legelőször eme leveleket a melyek különösen nagyon sürgősek!

Midőn az első havi fizetését kifizette a

bankár Duretnek, megdicsérte őt szorgalmáért és becsületességéért. Hivatalnok társai azonban kevésbé voltak meglepedve Duret magaviseletével, mert a fiatal ember mindig komoly magabazárkózott volt és soha sem vett részt kirándulásaikban vagy korcsmai mulatozásaikban.

Pál egy kis, de világos és barátságos szobáczkát bérelt magának és azt szerény eszközökkel szépen, csinosan berendezve. Ama napon, midőn első fizetését megkapta — vasárnap volt — már korán reggel író asztalánál ült és levél írással foglalkozott. Az asztalon csinos rámaiban két arczkép állott; az egyik kép egy tisztos éltés nőt, a másik egy fiatal embert ábrázolt, aki úgy tetszett, Pál maga volt, mert nagy, intelligens fekete szeméről azonnal meglehetett ismerni.

A levél, melyet Pál szaporán papírra vetett így hangzott:

»Szeretett kedves anyám! Ma van életem legszebb napja, mert először küldhetem neked — kit oly végtelenül szeretek — egy részét saját keresményemnek, hogy ne keljen neked s Györgynek semmitsem nélkülözniök. Reményem hogy minél előbb jó hírt hallok tőled páciensünkről! A mi engem illet, teljesen megvagyok elégedve, mert igazán jobb helyet nem is választhattam volna. Én valóban nevelőnőnek születtem, a leányok, a kiket tanítok oly kedvesek és illedelmeseek, hogy legkevésbé sem lehet panaszom.«

Még néhány merészen kigondolt részlet következik, aztán így végződik a levél:

»Szívem és minden gondolatom mindig nálatok van és mily szívesen sietnék személyesen is, hogy ha csak egy órát is nálatok tölthetnék!

Hű és engedelmes leányod

Duret Mártha.«

Eme különös levélnek nagyon könnyű a magyarázata.

Duretne mint özvegy élt két gyermekével, egy fiú és egy leánnyal Bayeuxban Normandiában, hol egy kis falusi házzal bírt. Szerény tőkénének kamatja, melyet egy ismerős bankár kezelt, csak éppen arra volt elég, hogy gyermekeik kitünően nevelthessék, míg a saját részére csak a legszükségesebbet hagyta meg. Fia Pál Caenban volt a Collegiumban, leánya pedig ugyanott a legjobb intézetben; a legboldogabb idő a szünidő volt mindhármuk részére, mely egyesítette a kis családot. Mártha egy évvel idősebb volt fivérénel, magas, karcsú, de a mellett erős volt, míg fivére gyöngye testalkattal bírt.

Midőn húszéves volt Pál, egy bankházba lépett Le Mansban, hol oly hasznavehetőnek bizonyult, hogy főnöke, — habár nem szívesen vesztette el a tevékeny ifjút — rövid időn kijelentette, hogy mindenesetre Párisba kell mennie, hogy valamire vihessen. Jóakaró főnöke melegen ajánlotta őt üzlet barátai egyikének Lebal urnak Párisban.

Mielőtt azonban elfoglalta volna Pál új állását, néhány hetet még övéi körében akart

Vajjon az új fiúmei kormányzó kinevezése nem a fúzió-törekvések sikerének előhírnöke?

Örömmel üdvözljük a fiatal magyar mágnást új és fontos méltóságában, rokonszenvvel kísérjük működését, melyre sikert kívánunk.

Az új fiúmei kormányzó.

A „Budapesti Közlöny“ legutóbbi száma közli az új fiúmei kormányzó kinevezését. A legfelsőbb kézirat a következő:

Magyar miniszterelnökünknek kereskedelemügyi miniszteremmel egyetértőleg tett előterjesztésére gróf Szápáry László országgyűlési képviselőt fiúmei és magyarhorvát tengerparti kormányzóvá kinevezem s az utóbbi minőségében a fiúmei tengerészeti hatóság elnökségét reá ruházom.

Kelt Bécsben, 1897. évi november hó 23-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

B. Bánffy Dezső s. k.

B. Dániel Ernő s. k.

Félrendszabályok.

Köztudomású tény, hogy míg Európa minden államának népessége szaporodik, Franciaország népessége csökkenőfélben van.

Néhány éve, hogy a francziák a bajt észrevették és hogy rajta segítsenek a többek közt, egy népességet szaporító egyesület: Alliance nationale pour l'accroissement de la population française megkezdte működését.

Az egyesület beszámol egy évi működéséről. A jelentés a Gazette des Campagnes szerint mindenekelőtt azt a különben is köztudomású tényt közli, hogy a születések száma Franciaországban évről-évre eszik. Ennek okát a törvényben látja. A törvények fölületessége s a közérkölcsök hanyatlása okozza, hogy Franciaországban a legtöbb család egyetlen gyermekkel bír.

A bajon csak azáltal lehetne segíteni — ugymond a jelentés — ha a gyermekek szá-

mának arányában elengednék a családok adóját, ellenben az egy gyermekkel bíró családokra nagyobb, a gyermektelen házaspárra pedig súlyos adót rónának.

Igazán csodálatos, hogy egy előkelőségek-ből és tudósokból álló egyesület csak ilyen kicsinyes orvosszereket talált ilyen mélyen fekvő baj ellen. És azt mutatja, hogy a baj okát nem ismerték föl. Hiába jutalmazták a több gyermekkel bíró családapát. A jutalom kedvéért nem lesz boldogabbá a családi élet, nem lesz erkölcsösebb a család. A vallásosság emelése, az erkölcsösség erősítése az iskolában kell, hogy kezdődjék. A társadalmi intézmények egész sorát kell megjavítani, hogy egy-két nemzedék után némi eredményeket érjenek el. Először is meg kell védeni a parasztságot, az egészséges nemzet legerősebb támaszát. Ha ez egészséges akkor van rá remény, hogy a nemzet többi beteg testrésze is meggyógyul.

Valóságos magyar udvartartás.

Ezen cím alatt a kormánypárt egyik új lapja az Orsz. Hirlap azt írja, hogy májustól kezdve »valóságos« magyar udvartartás lesz Budán. Mert ez időtől kezdve vagy a király, vagy Ottó herceg állandóan Budapesten fog lakni. Így azután a most meglevő »kir. udvari hivatal« nem lesz elég hanem azt kibővítik a szerint a mint a palota épül, a mi tudvalevőleg 1889-ben fejeznek be. A jövő tavasszal azonban már egy új szabályzat készül, mely szerint az eddigi német urakat magyar zászlós urak fogják helyettesíteni, még pedig a másodrendű méltóságokat is, minők a főasztalnok és főpohárnok. — Ezzel a »valóságos« magyar udvartartással, — kiált föl a jó kormánypárti lap — a »nemzet« régi vágya teljesedik.

Igaz, igaz. A magyar udvartartással a nemzet régi vágya menne teljesebbé. És bizonyára örvendeznénk, ha ez a »valóságosnak« nevezett magyar udvartartás tényleg meg is valósulna. Csak azt nem értjük, ha most annyira örvendeznek a jó mameluk urak, miért nevétek ki évtizedeken keresztül Irányit, Ugront és Apponyit és másokat, kik a magyar

udvartartásról, mint a nemzet régi vágyáról és jogáról beszéltek. Ugy látszik, azok a jó urak örülnek mindennek, ha van magyar udvartartás, annak is, ha nincs, mert ők mindennel megvannak elégedve, legelső sorban pedig a hatalommal és önmagukkal.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az, hogy a király állandóan Budapesten lakjék, ha nem tendenciózus fecsegés, akkor egyszerűen naiv képzelődés, tudvalevőleg a király Ausztriának is császára még s így valamiképp csak az ő osztrákjaival is kell törődnie. Azt pedig hogy Ottó főherceg kvázi mint a király helyettesse lakjék Budán, a ma fennálló törvények szerint ki van zárva, miután a 48-iki törvényeknek épp az intézkedése lett 67-ben legelőször eltörölve, a mely a királyi jogok a nádorra, mint a király helyettesére való átruházását kimondták. Máskülönben Ottó főherceg épp úgy tartózkodhat Magyarországon, mint most József főherceg vagy Frigyes, vagy más főhercek tartózkodnak anélkül, hogy ebből nagyobb közjogi következmények volnának levonhatók.

Igy törí le, fájdalom egy tekintélyes fővárosi lap, az ifjú O. H. kacsáját.

Az osztrák helyzetéhez.

Ismeretes olvasóink előtt az ujjal megalakult osztrák kabinet. Ezzel tehát nem foglalkozunk most.

De érdemesnek tartjuk ismertetni azt a felfogást és szempontokat, melyből az Ausztriának legszámottevőbb politikusi: a jobb pártiak és az ellenzékiek tegnapi gyűléseiken megítélték a jelenlegi kritikus helyzetet. Mert mindenestre érdekesebb az érdekelt pártok nézeteit közölnünk, azokét akik a politikai helyzetet közvetlen közelből látják, sőt benne élnek, — mint kombinálnunk, nekünk, akik távol esünk az események színteréről.

Tudósítónk a következőkről értesít:

Bécs, december 1. (Saját tud. táv.)
A jobb-párt parlamenti bizottsága ma

tölteni, már annál is inkább, mivel röviddel ezelőtt csúnyán meghült és erősen gyöngékedett.

Junius eleje volt, midőn Pál értesítést kapott Lebal úrtól, hogy augusztus 1-én pontosan foglalja el új állását s ekkor vig reménnyel hazautazott Le Mansról. Az otthon levőket azonban nem úgy találta mint kereset, de nem talált s szegény anyja majd meghalt bánatában eme nehéz helyzet látára.

Még hozzá mindjárt hazajövetele után beteg lett Pál, melle erősen meg volt támadva s a doktor legelőször is teljes nyugalmat ajánlott. Mártha nevelői állást kereset, de nem talált s szegény anyja majd meghalt bánatában eme nehéz helyzet látára.

Egyszerre a fiatal leánynak merész gondolata támadt.

— Elfogom foglalni az álasodat, mondá fivérének, — még majd két hetem van, hogy vezetésed alatt begyakoroljam magam. Meg kell történnie, persze a mamának ezt még csak sejtjenie sem szabad!

Pál le akarta beszélni kalandos terveiről de ő hajthatatlan maradt, mivel erősen meg volt győződve a sikeréről — és nem is volt más segítség. Fivére könyveiből, jegyzeteiből éjjel, nappal tanult s midőn anyja nem lehetett a beteg ágyánál, Pál mindenben utmutatást adott neki.

Mártha már azelőtt is nagy tudással rendelkezett s nagy szellemi energiájával annyira vitte, hogy mielőtt a Lebal úr által kitűzött határidő eltelt volna, képesnek érezte magát az átveendő feladat teljesítésére. Így jutott

Mártha mint Duret Pál a Lebal és Társa bankházába.

Lebal ur mind jobban-jobban szeretni, becsülni kezdte s rövid időn bevezette családjához, a mely feleségéből, — egy ritka kedves, jóságos nő — 17 éves leányából s harmincz év körüli fiából állott, ki a levelezőt már az üzletből ismerte.

Mártha, ki a sorstól rá rótt szerepet már művésziösen játszotta, ritka szívélyes fogadtatásban részesült főnöke házában s több kellemes órát töltött ott el.

Eddig még minden jól ment, azonban egy napon mégis megrettent, midőn Lebal ur, ki látszott, hogy napról napra jobban szereti őt, így nyilatkozott előtte:

— Ily férjet óhajtottam leányomnak mint Ön; akkor nyugodtan visszavonulhatnék s átadnám fiának az üzletet s a kinek Ön aztán idővel társa lenne.

Mártha majd piros, majd fehér lett, s igyekezett más tárgyra vinni a beszédet, remélvén, hogy ez csak pillanatnyi és komolyabb háttért nélkülöző eszméje volt főnökének. Azonban, midőn ismét Lebalékhöz ment a mama és leánya magaviselete nem hagyta őt soká kétségbe a felett, hogy azok ismerik a bankár tervét és nem lenne kifogásuk annak megvalósulása iránt. Már nagyon kényes helyzetben forgott, midőn a véletlen megszabadította nehéz helyzetéből.

Pál meghalt Bayeuxben és Duretne most már leányához sietett, hogy együtt sirathassák drága halottjukat. Azonban jövetelét nem tudatta Mártával.

Megérkezvén a Lebal úr bankházába, hol leányát mint nevelőnőt találni vélte, mondá az inasnak:

— Legyen szives Duret kisasszonyt idehívni, anélkül, hogy megmondaná hogy ki van itt.

Az inas nem értette a »kisasszony« szót és behívta Mártát, akinek belépésénél Duretne természetesen hangosan felkiáltott, midőn leányát hirtelen férfiruhában megpillantotta.

Ugyanekkor lépett be véletlenül Lebal ur is, most Mártha térdre esett előtte és beismerete a csalást, a melyre a gyermeki és testvéri szeretet vitte. Vallomása alatt hangosan zokogott, azonban Lebal ur és Duretne is annyira elérzékenyült, hogy ők sem tudták visszatartani könnyeiket.

Elhatározták, hogy este fogják a bankár családjának az ő saját nemének a ruhájában Mártát bemutatni s el lehet képzelni, mily megdöbbenést, majd bámulást keltett ezen átalakulás. Mily szép volt azonban az ő egyszerű fekete ruhájában, amelylyel előbbi kecsességét is vissza kapta! A bankár leánya, ki először úgy nézett ki, mintha haragudna, rövid habozás után a nyakába ugrott, fia pedig oly szemekkel nézte, hogy apja meg nem állhatta, hogy oda ne sugja neki:

— Nos, vőm már természetesen nem lehet, de menyem talán mégis lehetne — mit szólna hozzá?

Mártha ma már ifjú Lebalné és férje gyakran mondja piroló nejeinek:

— Te kitűnő anya vagy; de — derék fiatalember is voltál, persze mostani alakodban sokkal jobban szeretlek!

délben tartott ülésén oly értelmű megállapodásra jutott, hogy a többség, az eddigi felfogásához híven, szilárdul el van kötve, hogy minden körülmények között a többség, képviselői mellett, a fennálló szervi-határozmányok szellemében foglal állást s fejt ki agitációt. Dipauli báró és Zallinger hozzájárultak e — jegyzőkönyvileg is megörökített — határozathoz, csak azt toldották hozzá, hogy a végső szükség esetén a nyelv-kérdésben a német kisebbségi párttal egyértelműleg intézkedjenek.

Jaworsky pedig a lengyel clubb nevében a következő kijelentést tette:

A lengyel clubb — tekintet nélkül bárminő beállható fordulatra — hű marad azon elvekhez, amelyeket Galiczia és a lengyel-clubb éveken át magáénak ismert. Ezen elvek: az egyes tartományok autonómiája, — a nemzetiségek szabadságának jogos érvényre jutása, — a biztosított szabadság — és a társadalmi rend épségben tartása.

Híven az állam és országuk érdekeihez, szilárdul ragaszkodnak azon programhoz, melyet még a választások előtt a többség részéről részletesen el lett fogadva és szilárdul együtt fog tartani mindazokkal, kik e programot magukénak vallják.

Az ellenzék parlamenti bizottsága tegnap este szintén ülés tartott. Itt megvitatták, hogy minő állást foglaljon el a németiség az új kormányval és helyzettel szemben. Megegyeztek, hogy a következőket fogják követelni az új kormánytól:

1. Mellőzze az eddigi elnökséget, főleg Ábrahámovitzot.

2. Falkenhayn-féle indítvány helyettesék hatályon kívül.

3. A nyelv-kérdésben állítsa vissza a ante quo-t.

E gyűlésen részt vettek az alkotmányhü nagybirtokosok megbízottjai, a német néppárt, a német, a keresztény szocialisták és a szabad-németek megbízottjai. A legvégsőbb akciókat határozták el a kormányval szemben.

Látható ebből, mily éles az ellentét a két gyűlés határozatai között; de látható az is, hogy az ellenzékiek immár nagy többségben vannak.

Hogy az új kormány mit tett a fenyegető állapotok láttára, arról távirataink szólnak.

—i.

Ki építse a villamos vasutat?

— Az ad hoc bizottság befejező ülése. —

Három napig tárgyalta a kiküldött ad hoc bizottság a villamos vasut építésére beadott két ajánlatot. Pontról-pontra összehasonlították a város ajánlat-tervezetét s a két ajánlatot, hogy így állapítsák meg, melyik előnyösebb.

Tegnap este 6 órakor végre eljutottak oda, hogy kimondják, melyik ajánlat elfogadását tartja a városra nézve előnyösebbnek a szűkebb körű bizottság.

A tegnapi ülés lefolyása a következő volt:

Dr. Bulyovszky József elnökle alatt résztvettek a tanácskozásban: dr. Hoványi Gyula, Ragány János, Papp János, Szähländer Károly, Busch Dávid, Mezey Mihály, Dus László, Rimler Károly, Guttmann József, Bordé Ferencz, Rendes Vilmos, Bozók Béla és Szüts Dezső jegyző.

A két előző napi értekezlet jegyzőkönyvének felolvasása után azon vitatkoztak, hogy tárgyalás alá vegyék-e a nagyvárad közuti vasut pótbeadványát, mely felvilágosításokat tartalmaz. Így kötelezi magát, hogy 8 hónap alatt kiépíti a vasutat s azonnal villamosra rendezi be a kolozsvári utcai vonalat.

Hoványi Gyula ellenezte a felolvasást, míg Ragány János, Mezey Mihály a pótnyilatkozat felolvasását kérték.

Mezey Mihály kérelmére a polgármester konstatálta, hogy a biztosítékot mindkét ajánlattevő szabályszerűen letette.

A helybeli iparosok érdekében.

Ragány János életrevaló indítványokat terjesztett elő, melyek czélszerűségüknel fogva tetszéssel találkoztak.

Az egyik indítvány az, hogy az illető vállalkozó a szerződésben köteleztessék arra, miszerint az építésnél a helybeli iparosok megfelelőleg igénybe vétessenek.

A másik indítvány az volt, hogy a vállalat személyzetét, megfelelő képesség esetén helybeli illetőségű egyénekből állítsa össze.

Mindkét indítványt elfogadta a bizottság.

A halasztási indítvány.

Ragány János konstatálta, hogy mindkét ajánlattevő tuimegy, a város előnyére, azon, amit tőlük követeltek. Mivel a két ajánlatban olyan dolgok is vannak és pedig mind-egyikben más más természetűek, a melyek a város ajánlat-tervezetében nincsenek, halasztási indítványt nyújt be, mely szerint felhívásnak az ajánlattevők, hogy 8 nap alatt az eléjük terjesztendő kérdésekre nyilatkozzanak.

Szähländer Károly, Hoványi Gyula dr. és Mezey Mihály elleneztek, míg Ragány János és Rimler Károly, ez utóbbi rendőri tekintetéből, a halasztási indítvány mellett szólaltak fel.

A bizottság többsége elvetette a halasztási indítványt.

*

Hosszasabban vitatkoztak a felett, hogy a fő-utczán kettős vágányokat építsenek, vagy csak egyest.

Kimondották, hogy a vasutól a kórházig, valamint a Bazár-szorosban kettős vágány lehet, de a honvéd lakanyától a Bazár-szorosig csak egyes vágányt szabad lerakni.

Melyik vállalat építse a vasutat?

Most következett a legfontosabb kérdés, hogy a két ajánlat közül melyik az előnyösebb; a budapesti vállalat, vagy a közuti vasut ajánlata. Azt már az első napi értekezlet elején lehetett látni, hogy a közuti vasut hívei többségben vannak.

Dr. Hoványi Gyula szavazatának indokolásánál hosszasan szólalt fel. Kétségtelennek tartja, hogy forma tekintetében a budapesti ajánlat előnyösebb s kész szerződés, melyet beadott, nagyobb biztosíték, hogy hamarabb ki lesz építve a vasut. A közuti vasut ajánlata csak vázlat, a melyben általában kijelentik, hogy a város felvételeibe belenyugosznak. Ez pedig jogilag nagyon különböz. Felemlíti, hogy hossztekintetében szintén a budapesti előnyösebb, mert messzebb megy a budapesti terve szerint s a mostani gőzmozdonyu vonalait megmaradnak. Ez 2 $\frac{1}{2}$ klméter különbség. Előnyösebb a kibővítés tekintetéből is a budapesti ajánlat, mert 6% jövedelem mellett 3 évenként új vonalakat épít, az első 3 évtől kezdve, míg a közuti az első 10 év után 5 évenként 8% tiszta jövedelem mellett. Új vonalakat építésére a közuti kizárólagos jogot, a budapesti csak elsőbbséget kér. Nagy jelentőségű a budapesti vállalat ajánlatában az, hogy 25.000, illetve 50.000 frtot ígér a járványkórházért. — Hangsúlyozza a szónok, hogy a közuti vasut ajánlata szerint a gőzmozdonyu vasut szerződése megszűnik s az eddigi 15 év, mely a városra érték, elvész. Még hosszasan

mutatta ki a budapesti ajánlat előnyeit s a közuti vasut ajánlatának hátrányait s a budapesti ajánlat elfogadását kérte.

Rimler Károly közrendészeti okokból a közuti vasut ajánlatát pártolja, a melynél accumulatoros kocsi lennének a főutczán s azonkívül minden találmányt, mely a közbiztonságra s a szerencsétlenségek elhárítására szolgál, beszerzi. A budapesti ajánlat ezt nem fogadja el.

Mezey Mihály a közuti vasut ajánlata mellett beszél.

A bizottság kimondotta mielőtt a szavazásra ment volna a kérdés, hogy a gőzmozdonyu közuti vasut jelenlegi szerződése teljes egészében épségben tartandó.

Elnök elrendelte a szavazást, melynek eredménye a következő:

A közuti vasut ajánlata mellett szavaztak: Szähländer Károly, Busch Dávid, Mezey Mihály, Dus László, ifj. Rimler Károly, Cuttmann József, Bordé Ferencz, Rendes Vilmos és Bozók Béla;

a budapesti vállalat ajánlata mellett egyedül dr. Hoványi Gyula szavazott.

Papp János tanácsos nem szavazott, Ragány János pedig külön véleményt jelentett be.

A villamos nagy bizottság hétfőn fog összeülni s tárgyalja az ad hoc bizottság fenti véleményét.

A várad-velencei napi piac.

Huszonhét esztendei vajadás és tetszhalá után végre mégis csak megvalósult a várad-velencei napi piac terve.

Az igaz, hogy temérdek sok rosszakaratot és intrikát kellett legyőznie, küzdenie-kellett a kalmár-kapzsóság és a szundikáló közöny ellen, de három évtizedes küzdelme még sem maradt meddő: ma volt a nevezetes nap, melyen a régi praktikus terv gyakorlati megoldást nyert, Várad-Velen-cze napi piacza megnyilt.

Az első vásári nap sikerültnek mondható. Árusok és vevők eléggé benépesítették a jókora terjedelmű Templom-tért, s vevő és árulók között elég élénk forgalom is támadt. Tudunk egy esetet, hogy egy kofaasszony egymaga 9 frtot árult a délelőtt folyamán. Kicsiben kapható volt a piacon minden, csak épen a hentesek hiányoztak. A hatóságnak módjában állana ezen segíteni.

A hatóságról azonban nem sok dicséretet hallunk. Mint értesülünk, az első nap sikere javarészt a várad-velencei polgárok buzgólkodásának eredménye, mert a szabályszerű dobolások és hirdetések felől nem történt kellő intézkedés.

Igen alapos az a panasz is, hogy a piactér nincs kellően elkészítve, 5—6 garmada kavicsot szórtak széjjel a nagy területen, a mi még arra sem elég, hogy a víz folyását felfogja. Pedig — úgy tudjuk — a tanács 200—300 frtot szavazott meg a piactér feltöltésére, holott az odahordott kavics-szállítmány értéke elenyésző csekély hányadát képezi ezen összegnek.

De kérjük, micsoda megtakarítás és gádzálkodás az ilyen, a miből semmi haszon sincs? Azt mondják, hogy a többi kavicsot a szomszédos utcákba hordták szét. Erre a célra már azért is felesleges a piactér helyrehozás költségét felhasználni, mert az utcák feltöltése külön költségvetés alapján történik. Nem valószínű, hogy ezt a dolgot a városi közgyűlésen is szóba hozzák a városrész képviselői.

Az érdekelt városrész polgárai biznak a helyi piactér prosperálásában, s azt mondják, hogy hasonló közöny és rosszakarat nyilvánult

annak idején az ott felállított posta- és táviró-hivatal, továbbá a vasúti állomás ellen, holott idővel ezek is szépen beváltak.

A ma megnyílt piac mindenestre új fejlődési állapotot jelez Várad-Velence haladásának történetében. A nagy nap eseményének öröme általános áldomás ivás is volt az új piac látogatói közt, míg a város érdekelt hatóságát két rendőr képviselte kellő fenséggel és eleganciával.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 2. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

December 5. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás. A »nemzetiségek s népviseletek«-ről. Tartja dr. Szombathy István.

December 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

December 12. D. e. 41—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A csillagászatban köréből.« Tartja Potássy János.

December 15. F. Pewny Irén és Takács Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

December 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A nemesgazdaságtan köréből.« Tartja dr. Sarkadi Lajos.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Uj czimzetes apát.** Jól megérdemelt kitüntetés érte a rozsnyói egyházmegye egyik kiváló tagját. A hivatalos lap tegnapi száma hozza, hogy ő Felsége **Marsó Géza** rozsnyói székesegyházi idősb mesterkanonoknak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett **Körözs** melletti kurui, helyesebben **Kerekki** czimzetes apátságot adományozta. A régi kerekii apátság a várad egyházmegye területén volt. Ugyancsak e helyen közöljük, hogy **Kovács Nándor** salgótarjáni esperes plebánosnak a **Szent kereszt**ről nevezett **Kereszteskómlósi** czimzetes prépostságot adományozta ő Felsége.

* **Vizsgálat a pénzügyigazgatóságnál.** A pénzügyminisztérium egyik főtisztviselője: de **St. Marie Amelin** Viktor báró, osztálytanácsos napok óta Nagyváradon időzik s vizsgálja a pénzügyigazgatóság hivatalát. Még pár napig eltart a vizsgálat.

* **Jogakadémiai gyűlés.** Tegnap délután hat órakor a jogakadémiai önképzőkör gyűlést tartott. A gyűlésen el lett határozva, hogy a **Kudélka** József tanár és **Kaczian** Ferenc elhunytá alkalmával családjaiknak részvétét fejezi ki és hogy egy alapítványt fognak tenni, melyet külön név alatt kezelnek. Továbbá elhatározták, hogy e hó 11-én felolvasó estélyt tartanak a belépő díjat egy koronában állapították meg. Ezután még több kisebb ügyet tárgyaltak, a mi után a gyűlés nyolcz órakor véget ért.

* **Ajándék a pápának.** Néhány amerikai katolikus egyházközség karácsony ünnepére remek ajándékkal lepi meg a szentatyát. Pompás aranykeresztet küldenek neki a melyet 90 tiszta gyémánt díszít. A pompás ajándéktárgy értéke 200,000 lira.

* **Érdekes számok.** A statisztikai hivatal kiadta az október hónapról szóló mérleget. Házasság kötött október hónapban 9244, vagyis 3349-czel több, mint szeptemberben. Hölgyeim! nem felelő ez? Legtöbb házasság a **Duna-Tisza** közén jött létre, a városok között pedig **Zomboré** a pálma, ott házasságok legelszántabban a múlt hóban. Vegyes házasság volt 1203. Megegyezés, a gyermekek vallását illetőleg 242 esetben kötött, még pedig 160 esetben a **róm. kath. vallásnak** kedvez. A 9244 házasság-

ban zsidó felemás volt 20. Születtek 53,905, halál eset volt 37,668, a népesedési többlet tehát 16,237.

* **A királyné kínesei.** Erzsébet királyasszony minden alkalommal megmutatja, hogy együtt érez a magyar nemzettel, szereti fővárosunkat s öröme elmozdítja annak fejlődését. Most ismét olyan jelentőséges elhatározásról adhatunk hírt, a mely bizonyára általános lelkesedést kelt az országban. A királyasszony korfui kastélyából, az Achilleion-ból elszállítják majd a nagybecsű műkincseket és pompás berendezéseket, a melyek mindenkinek bámulatát megnyerték. Mindezen drágaságokat Budapestre hozzák s a királyi palota ujonnan épült részében fogják elhelyezni. Ezzel is közelebb jut Budapest a megillető álláshoz, hogy nem csupán név szerint, hanem tényleg is királyi székesfőváros legyen.

* **Akik nem adóztak** Még élénk emlékezetébe van közönségünknek bizonyára az az összeütközés, amely az elmúlt nyáron a **nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság** és a **nagyvárad városi adóhivatal** között történt. Ebből kifolyólag heves hírlapi cikkek, fegyelmi vizsgálattal való fenyegetődzés s ráadásul majd sajtóper lesz a finale. Csak természetes, hogy a két hivatal között nem a legjobb barátság áll fenn s kapva-kapnak egy-egy alkalmon, ha azzal kelemetlenséget okozhatnak a másik hivatalnak. A városi adóhivatalnál pár nap óta egy pénzügyigazgatósági tisztviselő: **Heimlich János** segédtitkár tart szigorú vizsgálatot s különösen a városi tisztviselők adóbefizetéseit kutatja. A pénzügyigazgatóság ugyanis kikutatta, hogy a **városi tisztviselők, az adóhivataltól is, — évek óta alig, vagy éppen nem fizették adójukat és így egyeseknek százakra gyűlt fel az adóhátralékuk.** A kiküldött pénzügyi tisztviselő teljes szigorral jár el s ugyancsak számítja fel, néhol tíz forintba is a késedelmi kamatokat s rendeli el a **hátralékos tisztviselő ellen a végrehajtást.** Értesülésünk szerint **18 városi tisztviselő ellen rendelték el a végrehajtást.**

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést: **Wagner Vilmos** a maga, egy gyermekei, **Vilmos, Nándor, Ella** és **András**. özv. **Kovács Sándorné**, mint **anya, Kovács Károly, Sándor, József, Sára, Ferencz** és **Mihály** mint **testvérek** özv. **Wagner Sándorné** mint **anyós, Wagner Nándor** és **neje, Wagner Etelka, Csajkos Gézané** és **gyermekei, Wagner Ida** és **Irma** mint **sógor** és **sógornők** nevében a legmélyebb fájdalommal tudatja a hű feleség, jó **anya, testvér meny** és **sógornő Wagner Vilmos-né szül. Kovács Katalin-nak** élte 32-ik boldog házasságának 12-ik évében **hosszas és súlyos szenvedés** után 1897. év december hó 1-ső napján délelőtt háromnegyed 12 órakor történt csendes elhunytát. A drága halott földi maradványai 1897. év december hó 3-án d. u., **Szigligeti-uteza 418. sz. háznál** az **ev. ref. egyház** szertartása szerint tartandó gyászbeszéd után a **várad-olasz sirtkertbe** örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség-tételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei meghívotnak. Nagyvárad, 1897. december hó 1-én. Áldás és béke lengjen porai felett!

* **Műgyetemi hírek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Szesztay László** okleveles mérnöknek, a **kir. József-műgyetemen** a pályaudvarok berendezésének tanából magántanárrá történt képesítését jóváhagyta és őt e minőségében megerősítette. Ugyane helyütt említjük meg, hogy — a műgyetem rektori hivatala legközelebb **husz, egyenkint 500 forintos ösztöndíjra** hirdet pályázatot, melyeket a kereskedelmi minisztérium tűzött ki az egyetemi ifjak szegénysorsának enyhítésére.

* **A »Tribuna« 26-odik sajtópöre.** Román honfitársaink ezen leghevesebb lapja, mint a **Kolozsvárt** múlt hó 30-ikán lefolyt esküdtzéki

tárgyalás bizonyítja, nem elégszik meg a negyedszázados jubileummal, hanem minden áron azon van, hogy félszázados jubileuma is legyen. Múlt évben ugyanis a **mehadikai** zendülés alkalmából, hol a csendőrök a fellázított tömeggel szemben fegyvert voltak kénytelenek használni, a »Tribuna« **Mehadika** czimmel a legseretőbb hangon esett neki a hivatalos közegeknek. Ez okból az ügyészség sajtópert indított a Tribuna szerkesztője és kiadója ellen. Minthogy azonban a **ezikk írója Pacatzianu V. Tódor** Bukarestbe szökött, az esküdtszék az előállított strohmant, **Dresnant Vilmos** németajku nyomdászt, a nyomdatulajdonos társaság felelős megbízottját, minthogy még csak nem is tud teljesen oláhu s a **ezikk**ről semmiféle tudomása nem volt, felmentette, de constatálta, hogy a **ezikk** rágalmazást tartalmaz.

* **A huszárezred első halottja.** Alig két hónappal ezelőtt jöttek Nagyváradra a német császár daliás huszárezredének **nyalka** legényei. Az ezrednek halottja **van**. **Király József** őrmester, ki 31 év óta élvezte a huszárelét gyönyöreit, tegnap meghalt. Az elhunyt kiváló jeles katona volt s egész seregét viselte mellén a kitüntetéseknek. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a **katona kórházból.** Az ezred őrmesterei a következő gyászjelentésben tudatják bajtársuk halálát:

A cs. és k. II. Vilmos német császár és porosz király nevével viselő 7-ik huszárezred őrmesterei és egyenrangú fájdalommal jelentik felejthetetlen hű bajtársuk **Király József** őrmesternek, a koronás ezüst érdemkereszt, a hadi érem, az 1-ső osztályu legénységi szolgálati kereszt, a porosz királyi ezüst vörös sas érem és a porosz királyi ezüst harcász érem tulajdonosának folyó évi december hó 1-én életének 52-ik, kötelelességű katonai szolgálatának 31-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 3-án d. u. fél 3 órakor fognak a cs. és k. katonai csapatkórházból a **ref. vallás** szertartása szerint a nagyvárad-olasz sirtkertben örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1897. évi december hó 1. Béke poraira.

* **Egy ifju katasztrófa.** Városunk egyik közbecsülésben álló polgárát, **Petry Ferencz** állami postatisztet nehéz csapás sújtotta. Részvétellel beszélünk, hogy **Gyula** nevű fián, ki a helybeli pénzügyigazgatóság hivatalában volt alkalmazva, a napokban az elmebetegség jelei kezdtek mutatkozni, úgy hogy hozzátartozói kénytelenek voltak az elborult elméjű ifjut orvososi megfigyelés és ápolás végett **Pestre** szállítani. A kik csak ismerték, mindnyájan csak jót mondanak a fiatal embernek szorgalmáról, tehetségéről és modoráról, melylyel oly sok jó ismerőst és barátot tudott magának hódítani, mindenfelé igaz részvétellel fogadják a hiób hírt. Kedélybetegségének nyomai már hosszú idő óta észlelhetők rajta, de a csendesen szenvedő ifju viseletén a legutóbbi napokig sem vettek észre semmi gyanust. Óhajtjuk, hogy állapota mielőbb jobbra forduljon.

* **Hogyan hallgattathatni el a kiabáló csecsemőt?** A new-yorki dajkák jó módszert találtak a kiabáló csecsemő elhallgattatására: **karjukra veszik és kezükkel betakarják orrát** meg száját. A gyermek azonnal elhallgat. Ha újra kezd, akkor a dajka megint betakarja orrát-száját és ezt megismétli mindaddig, amíg a gyermek meg nem győződött, hogy lélegzése csak a kiabálástól **akad meg.** A mikor ez teljesen átment tudatába, egészen csendesen marad.

* **Hirtelen halál.** Tegnap délben **Kohn** Sámuelnek, a **kishidi vámosnak** a felesége a mint a **vámnál** ült s a **vámcedulákat** adta el, hirtelen hátrahanyatlott székén és meghalt. Az előhívott orvosok már csak a **beállott halált**

konstatálhatták. Nagyon valószínűnek látszik ugyan, hogy szélhűtés következtében hunyt el nevezett, azonban felboncolása el lett rendelve.

* **Agyonnyomta a kavics.** Bottyán községben, Nyegrucz Demeter és Erdélyi Gyika kavicsot szállítottak a községi utra a lelkész földjén levő Bondra-dombból. A két szerencsétlen ember aláásta a nagy kőhalmazt s jó mélyen menn dolgoztak egy üregben. A meglazult föld és kő egy szerencsétlen pillanatban leomlott s teljesen maga alá temette a két szegény embert. Társai azonnal kiásásukhoz látott, de mire kivették őket, halva voltak.

Harcz a női kalapok ellen.

A »Figaró« minapi szánában egy szellemes apróság közöl, — mely a párisi színház-látogató közönségnek a kellemetlen nagyságu női kalapok ellen vívott küzdelmét mulatságosan tárja elénk.

Egy fiatal embert felszólít egy jóbarátja, hogy töltsék együtt az estét, még pedig a Théâtre français-ban. Am jó. Beülnek egy-egy földszinti támlásszékre s várják az előadást. Az előadás meg is kezdődik.

Ámde míg az egyik fiatalember teljes élvezettel lát és hall mindent, addig pajtása bosszankodik csupán; — mert hall ugyan mindent, de látni csak egy óriási strucz-toll-bokrétás kalapszörnyeteget lát, mely egy éppen előtte ülő szép asszony fején díszleg.

Elszántan nyújtogatja nyakát; jobbra-balra. Hasztalan. Nem képes keresztül pislantani a kalap-monstrumon. Míg barátja elragadtatással nézi a kitűnő előadást, ő bosszusan mondja:

— No, jobb lett volna otthon maradnom!

A dühös megjegyzésre a kalapos hátra pillant és gúnyosan mosolyog.

— Legalább létrát adnának hát az embernek, hogy láthasson is valamit, — ha már két frankot fizetnek az emberrel! — fakad ki újra a csupán hallásra szorított fiatal ember.

A hölgy ismét hátra fordul, s most már megvetőleg méri végig a lázadó ifjut.

Ez aztán bosszút forral.

Egy pillanatra feláll s észreveszi, hogy a hölgy előtt egy kopottas gavallér, — a féle potyajegyes ur ül. Kimegy a folyosóra, kiszólítja a potyajegyest, 2 aranyat nyom a markába azon kikötéssel, hogy helyet cserél vele. A potyajegyes boldogan egyezik bele a cserébe.

Erre a fiatal ember a legközelebbi divatárus nőhöz hajt. Kiválasztja a legóriásibb kalapot és — megveszi 60 frankért. Ezzel aztán visszatér a színházba, elfoglalja a potyajegyes helyét — és felteszi fejére a kalap óriást.

Általános kaczagás. A férfi publikum átérti a helyzetet és bravó-t kiabál. Am az idyll nem tart soká.

Rendőr lép a fiatalemberhez, s felszólítja, hogy ne zavarja a néző közönséget, hanem vegye lo a női kalapot fejéről, vagy távozzék a színházból.

— Ha ő nagysága is leveszi, ám igen! — szól a felszólított és általános helyeslés közepette s a rém-kalapos hölgyre mutat.

— Az nem tartozik rám! mondja a rendőr.

Végre is a fiatal ember távozik, de nem végleg.

Felmegy a karzatra és egy csinos, szegényesen öltözött varróleányt megkínál a kalappal; de kiköti, hogy azonnal üljön a földszinti támlásszékre. A fiatal leány — kinek a kalap pompásan áll — hálásan megköszöni, felteszi fejére és csakhamar már ott lent látható, a mint a támlásszékre ül közvetlenül a szép asszony orra elé.

A férfi publikum, a kik rögtön ráismertek a

kalapra, hatalmas tapsviharral honorálják a szellemes ötletet.

Az előadás azután zavartalanul folyik tovább. A fiatal ember pedig őszinte örömmel konstatálja a karzatról, hogy a szép asszony — bármily változatossággal és bosszúsággal nyújtogatja is nyakát — nem lát éppenséggel semmit.

Buksy.

Óriási tüntetések Prágában.

Az az ádáz fajküzdalem, amit a szláv és német elem egymással vívnak, már oly tengernyi hosszú idők óta, tán sohasem volt oly elkeseredett, mint éppen most, mikor a hegemonia sorsa vagy egyiké, vagy másiké lesz, de egyiké okvetlenül és végleg.

Dülöre került ez a kérdés a közelmultban, mikor a nyelvrendeletet kiadta az osztrák kormány és napirenden van azóta szünet nélkül.

Mikor aztán a kormány erőszakoskodása botrányfészket csinált a bécsi parlamentből, akkor lángba borult Ausztriának minden szláv lakosságu városa.

Hirt adtunk már nap-nap után ezekről a véres tüntetésekről; de csalódik, a ki azt hiszi, hogy a volt bécsi kormány csufos bukásával véget értek ezek a tüntetések.

Ellenkezőleg; úgy látszik, hogy még csak most kezdődnek igazán.

Fő fészke ezeknek a tüntetéseknek a szlávság szive: Prága.

Az alábbiakban adjuk tudósítónknak a Prágában tegnap lefolyt tüntetésekről szóló táviratait:

4000 cseh diák tüntetése.

Prága, december 1. (Saját. tud. táv.) Délután 3 órakor a cseh egyetemi hallgatók a rektor jóváhagyása mellett özszegyülekeztek a technika épületében. Minden fakultás képviselve volt. Elhatározták, hogy erélyesen állást fognak foglalni a német egyetemi hallgatókkal és Mommsennel szemben. Ezután kivonultak, cseh nemzeti dalokat énekelve, mintegy 4000-en a városháza elé. Podlipny polgármester az épülethől kijöve. közéjük állt, lelkesítő beszédben adott kifejezést abbéli örömeinek, hogy az ő- és új-cseheket egy közös nagy eszme érdekében egyesülve látja. — Beszédét azzal végezte hogy szeretné megcsókolni mindazokat, akiket együtt lát; de be kell érnie azzal, hogy vezetőjüket és szónokukat csókolja meg. (Megtetszi). Óriási örömrivalgás.

Az esti tüntetések.

Az egyetemi hallgatók ugyan elhatározták, hogy egyelőre tartózkodnak a további tüntetésektől — és nem is igen mutatkoztak estefelé az utcán, — de ez a körülmény nem befolyásolta legkevésbé sem a tüntetések lefolyását.

Alig hogy beállt az est, óriási néptömegek lepték el az utcákat s lassanként összeverődtek a Venczel-téren.

Tarnowsky beszéde.

Még ekkor senki sem tudta, hogy mi lesz. Csak annyit sejtettek, hogy a németek ellen lesznek a tüntetések.

De tekintettel arra, hogy az utcákon 80,000-nyi tömeg hullámozott — három ezred katonaságot, éles töltenynyel ellátva, felállítottak a város különböző pontjain.

Ekkor mondott Tarnowsky agitátor beszédet az óriási tömeg előtt s felhívta őket, hogy mutassa meg már egyszer a cseh nép, mily öntudatos és jogos törekvései vannak s hogy nem tűri a német és zsidó befolyást. — Erre az óriási tömeg vad „Nazdar!“ ordítással megröhanta a német és zsidó boltokat egy szempillantás alatt kifosztotta. Tört, zuzott minden kezeügyébe esőt. Nem maradt más kereskedés és bolt épségben, csak a melyikről köztudomásu volt, hogy cseh emberré.

A rombolás.

De ez még nem volt elég. A pusztításban szinte felbőszült tömeg nem érte be az üzletek kifosztásával.

Esti 10 óra tájban nekiestek a német középületeknek. Kőzapporral bezúrták az ablakokat; majd a szó szoros értelmében szétverték magát az épületet.

A katonaság hareza a néppel.

Éjfél felé már romokban hevert a város kétharmad része. Ekkor azonban a katonaság is akcióba lépett. Szuronyrohammal szoritották ki a tömeget az utcákból, a terekből. De nem sokat használt ez. A mint egyik helyen szétverték őket, más helyen ismét összejöttek. Már ekkor a magánépületeket rombolták. Leirhatatlan volt a pusztulás képe. Az éjszaka sötétjében a vadul ordító 100,000-nyi tömeg, a menekülő németek és zsidók, a borzasztó ropogás, zugás, falak beomlása, üvegek csörömpölése rémes képet nyújtott.

A sortüzek.

Csakhamar eldőrdült az első sortüz. A német színház előtt lött először a gyalogság. De senki sem sebesült meg. A vérszemét kapott tömeg erre megtámadta a katonaságot. Óriási küzdelem támadt. Ebbe belevegyltek aztán a dragonyosok is, a kik tiporták, vágták a felbőszült tömeget. Számptalan halott és sebesült.

A forradalom.

Éjjeli 1 órakor az irtózatoss vérengzés tetőfokát érte. Megszámlálhatatlan tömegek az utcán. Prága romokban.

Berannból ezrével vonulnak a tüntetők Prágába. Kladnóból pedig az egész bányász nép közeledését jelzik. Prága összes katonasága akcióban. Az ádáz küzdelem egyre tart. A zsinagógát összerombolták. Az utcákat számtalan halott és sebesült borítja.

A nyugalom még eddig egy percze sem állott be. Tüntetés egyre tart. A katonaság nem bír a néppel. Doerfel rendőrfőnököt felfüggesztették.

EGYESÜLETEK.

Mozgalmas ülés a „Gazdakör“-ben.

Igen élénk, helyi-vel-közzel viharos mozzanatokban bővelkedő ülése volt tegnap a »Gazdakör« választmányának, mely esti 5 órától csaknem 9-ig tartott egy huzamban. E szokatlan hosszú és fárasztó ülésének oka a végzendő ügyek hosszú sora és a nagy tárgyhalmaz volt. Három albizottság tett jelentést a választmányi ülésnek eddigi munkálkodásáról. A könyvtári-, a bálrendező és az alapszabály revidáló bizottság. Az ezen jelentések során megindult diskusszió árja sok vita-anyagot felszínre vetett s a választmány tagjai szokatlan érdeklődéssel és hévvel vettek részt a kérdések megvitatásában. A heves tárgyalások eredménye a bizottságok jelentéseinek csekély módosításokkal történt elfogadása lett.

Nagy meglepetést okozott a könyvtári bizottság elnökének: L u d v i g h Józsefnek az egylet választmányához intézett átirata. A »Gazdakör« eddigi buzgó könyvtárosa ugyanis jelentése kapcsán a választmánytól nyert megbízást a könyvtárnoki állással egyetemben a választmány rendelkezésére bocsátotta. Visszalépésének okául L u d v i g h József a könyvtár szervezése közben felmerült differenciákat és önfeláldozó munkatársak hiányát hozza fel, de kit-rjeszkedik az egyleti élet egész működésére. A »Gazdakör« iránt meleg jóindulattal és őszinte közvetlenséggel megírt szép lemondó levél felolvasása és többek hozzászólása után a választmány abban állapodott meg, hogy a lemondást nem fogadja el, hanem újból felkéri L u d v i g h Józsefet mindkét megbízásának elfogadására.

Erzsébet hőlesőde egyesület f. hó 5-ik napján délelőtt 11 órakor a városház tanács-termében közgyűlést tart, melyre az egylet tagjait tisztelettel meghívja. Nagyváradon, 1897. december 1-én. B ö s z ö r m é n y i Géza egyesületi titkár.

Igazságszolgáltatás.

Kelepecz József bűnügye.

— Harmadik nap. —

Tegnap folytatták az élesdi irnok ismeretes bűnügyében a tárgyalást. Délelőtt folytatták a bizonyítási eljárást, a mi egészen délig tartott, délután pedig a vád- és védbeszédeket tartották meg.

A délelőtt folyamán ki lettek hallgatva a még hátra lévő tanuk, akik mindannyian igazolták azt, hogy K e l e p e c z csakugyan felvett pénzt a munkákért és az ötvenkilenc közül csupán három ember vallotta azt, hogy nem fizetett K e l e p e c z n e k.

K e l e p e c z megmaradt mindvégig a mellett, hogy ő nem bűnös, hogy ő egy krajczárt sem vett fel senkitől sem, a behívott és kihallgatott tanuk pedig mindannyian a szemébe mondták, hogy kérte a pénzt, vagy pedig, hogy az önként adott pénzt elfogadta.

Délre elkészültek a tanu hallgatásokkal, a mi után a tegnap kihallgatott tanukat megeskették vallomásaikra. Az elnök azután az idő előre haladottsága miatt az ülés folytatását délutánra halasztotta.

Délután először dr. K o r n Lajos fiatal ügyész terjesztette elő a vádat. Szép szavakkal iparkodott bizonyítani azt, hogy K e l e p e c z csakugyan bűnös a letárgyalt ügyekben s részletezve emlékezett meg minden egyes esetről külön-külön, s mindenütt bizonyította a tanuvallomásokkal K e l e p e c z bűnösségét. Azután ecsetelte, hogy minő viszonyok voltak az élesdi járásbírósnál és kiemelte, hogy ezek az intézkedések az egész hivatal tekintélyét mennyire lealacsonyították.

Rövid, de érvekben gazdag beszéde után kérte a vádlottat egy rendű csalás, két rendű

közokirat hamisítás, négy rendű hivatalos hatalommal való visszaélés, két rendű közokirat hamisítás, egy rendű hivatalos titok elárulása, egy rendű sikkasztás és ötvenkét rendű csalás büntette és két rendű csalás büntettének megkísértésében bűnösnek kimondani és elítélni.

Az ügyész enyhítő körülménynek kívánja tekinteni azt, hogy vádlott büntetlen előéletű, hogy a h i v a t a l b a n m i n d e n k i ü z t e a v i s s z a é l é s e k e t s m i g s u l y o s í t ó k ö r ü l m é n y n e k k é r t e b e t u d n i a z t, h o g y i l y e n s o k s z o r k ö v e t t e e l a b ű n t, h o g y m a g á n a k e z á l t a l j o g t a l a n u l s z e r z e t t a n y a g i h a s z n o t é s h o g y n e m c s a k m a g á t k o m p r o m i t á l t a, h a n e m a z e g é s z h i v a t a l t e k i n t é l y é t s a z t r o s s z h i r b e k e v e r t e.

A vád elhangzása után az elnök az ülést felfüggesztette a miután R á d l Odön jeles kriminalista előterjesztette a védelmet.

R á d l Odön védő beszédje elején azokra a kéuszerekre hivatkozott, a melyek alatt az állami tisztviselő áll s különösen arra, hogy csekély fizetéséből alig képes megélni. A büntető törvény sokkal több esetben bünteti a hivatalnokot, mint a közönséges embert. De — mint mondja — az élesdi hivatalban már régóta üzték ezt a módját a pénzszerezésnek s K e l e p e c z n e m m á s, m i n t e g y b ű n b a k, a k i n e k s z e n v e d n i k e l l m o s t m é g a t ö b b i e k b ű n e i é r t i s.

Az érvekben gazdag bevezetés után az eseteket egyenként elősorolta s azokat a tanuvallomásokkal igyekezett összevetni. A tanuvallomásokkal aztán megezőtölmi igyekezett a tényállást. Különösen kiemelte védő, hogy a legnagyobb ellenségei a vádlottnak azok, akik a vádlott mellett vallanak nagy részben s hogy a terhelő tanuk legtöbbször ellentmondásba jönnek önmagukkal.

A védő nem fejezhette be gyönyörű beszédjét, mert az elnök az idő előre haladottsága miatt az ülést berekesztette s ma délelőtre halasztotta.

Ma folytatni fogja a védő beszédjét s azután a törvényszék meg hozza az ítéletet.

Az ítéletet előreláthatólag csak délután fogják kihirdetni.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

2406. Békésmegye árvaszéke — Gyarmati István — helybenhagyva.

2438. Fráter Gyula — özv. Dalmy Károlyné — megváltoztatva.

2739. Fejér Jánosné — Méhes Katicza — helybenhagyva.

2444. Özv. Fekete Józsefné — özv. Fekete Jánosné — föloldva.

2402. Szücs Lajosné — özv. Dobozy Miklósné — helybenhagyva.

2460. Rosman Izsák — Reich Lipót — megváltoztatva.

Előadó: *Fráter Imre.*

1920. Forrás Leo s. t. Tébi Juliánna s. t. — föloldva.

1985. Porgesz József — özv. Kovalik Istvánné — helybenhagyva.

1967. Kiss Sándor és neje Kiss Ona s. t. — helybenhagyva.

1971. Doba György — Pantis Sára — helybenhagyva.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

2951. Czernás Pável s. t. magánlaksértés stb. — részben megváltoztatva.

3157. Jakó István testi sértés — részben megváltoztatva.

3175. Fendt Dániel testi sértés — helybenhagyva.

3175. Poczkán András » » — helybenhagyva.

3249. Zubor Lajos » » — helybenhagyva.

3224. Pribák Ignác s. t. becsületsértés — rendelet.

3319. Hetmann Menyhért » » — helybenhagyva.

3320. Tarsoly Sándor » » — helybenhagyva.

3320. Schlosszer Lászlóné becsületsértés — helybenhagyva.

3330. Triffa Mihály közegészség stb. — visszautasítva.

Előadó: *Polchy Mór.*

3725. Kopil Besiye Flóre lopás — helybenhagyva.

3727. Rebeles testi sértés — részben megváltoztatva.

3793. Nyiri Sándor s. t. lopás — rendelet.

3794. Id. Boros Péter hamis vád — megváltoztatva.

3836. Dobai János gondatlanságból ok. testi sértés helybenhagyva.

3735. Vale Vaszali jogtalan eleajátítás — helybenhagyva.

3833. Lőrincz József s. t. testi sértés stb. — megváltoztatva.

3842. Mariska Nika » » — helybenhagyva.

3842. Dr. Popovits Lázár s. t. hatóság elleni kihágás — helybenhagyva.

3834. Kocsi János s. t. közsend elleni kihágás — helybenhagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

2180. Mlengye Petru — Klonda Hükula — részben megváltoztatva.

2186. Nagy Kordin — Nagy Sándorné — részben megváltoztatva.

2222. Fogis Pnia — özv. Fogis Juon — rendelet.

3257. Özv. Jakab Jánosné Szabó Lajosné — megváltoztatva.

2318. Geröcs Sándor hagyatéki ügye — rendelet.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanis.*

2434. Rimler Gyula — Bernáth Gizella — rendelet.

2442. Fischer Mayer — Rosentzveig Katalin — rendelet.

2457. Puskás Zsuzsána Fodor Istvánné — föloldva.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

3786. Tóth Maczonka János hamis eskü — helybenhagyva.

3853. Korbei György s. t. lopás — részben megváltoztatva.

2858. Molnár Béláné s. t. becsületsértés — visszautasítva.

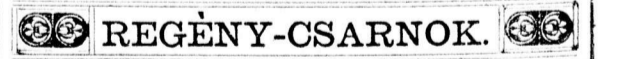
2859. Plos Miháló s. t. » » visszautasítva.

3868. Gyuró Vaszali testi sértés — részben megváltoztatva.

3969. Tatár Pérk ingó dolog rongálás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1846. Gr. Csáky Tivadar — Gr. Csáky János s. t. — rendelet.

KARMELA.

(Ford.: *Gusztáv.*)

8. Az ő cselekedetei nem olyanok-e, mik kedves, vig, odaadó nőt jellemeznek s mik a legnagyobb boldogság alapját képezik? És ilyen lényt kell megsemmisítve, nevetség tárgyául látnunk, kit szépségéért mindenki bámul, szerencsétlenségéért mindenki kárhozzat, mondom ilyen lényt kell látnunk, hogy állat módjára él. — Szép mint az ég anyyala! Oh azok a csodálatra méltó szemek miért nem ép léleknek tükrei? Oh miért nem tud az az édes száj értelmesen beszélni? nevetni? tréfálni, mint más embereké? Mindez nem-e a legnagyobb fájdalom? Ah! és a csalódás pillanatai, mikor szemei olyan nyugodtan néznek, mikor szája

elviszti azt az ostoba mosolyt! Mikor kedvesnek nevez, találkozáskor kezem megragadja — ah szívem majd meghasad és álmodok, álmodom, hogy mindez való nem lehet, ah! ez borzasztó! Drága nevén szólítom, beszélék hozzá abban a kába reményben, hogy felelete reményt, vigaszt nyújt — s a bolond én vagyok, míg ezekkel foglalkozom! Egy pillanat, egy szó s a keserves mosolygás ismét ott az arczon, szemem, melyek csak az imént hevítettek fel, úresen hidegen tekintenek a messzeségbe, az örvénybe, mely mindent semmivé tesz, a mit csak reméltem. Ilyenkor vad kétségbeesés száll meg, minden játszó kártyám kiadom, kérdelem tőle: — Karmela, te valóban bolond vagy? Oh mond, hogy nem vagy az!

S ő rám néz, ismétli a vigasz nélküli szót s akkor minden sötét előttem, sötét, korom sötét!

Az orvos nagyon meg volt hatva s alig hallhatóan mondá:

— Szegény barátom!

Kis idő múlva folytatá Gábriel s minden pillantása, lehelete oly belső megindulást árult el, hogy alig bírt ura lenni magának.

— Nem is tudsz mindent! Akkor este, mikor az ajtó előtt találtam, felhittam, beszéltem neki komoly s vig dolgokat, a hogy tudtam, egy a gyengédségben mint a féltékenykedésben, szóval minden boldogságban a mint azt a szerelmesek legjobban tudják, türtem kedveskedéseit, mint a jó gazda kutyáját! Oh azt nem tudom kimondani, mit éreztem akkor! Ezerszer fellép bennem valami parancsoló, hogy kergessem el magamtól a szerencsétlent, mivel csak élő-holttest, vagyis lélek nincs benne, a következő pillanatban azonban ismét azt érzem, hogy bármily nagy áldozat semmi sem, ha őt az életnek visszanyerhetném és hogy én — — — csak egyedül én vagyok erre rendelkezve! Legyen bár ezer s ezer akadálya, el kell érnem! — Hányzor nem jó álom szememre, ha tudom, hogy ajtóim előtt guzrog, mert rögeszméje ideláncolja, s minden pillanatban úgy rémlik, mintha sápadt arczát látnám, lépteit hallanám; álomban hallom, hogy nevemen szólít, vagy erős nevetése ver fel szunyadozásomból, s mintha a halál hideg ujjai érintenének.

Mi lesz ennek a vége? Tudom a feleletet, de azért naponként ezerszer kívánom hallani, mert érzem, hogy magam is közel vagyok a megbolonduláshoz — szívem minden csepp vére elég, elhamvad, érzem, hogy már nem bírom sokáig!

Hangja az utolsó szavaknál már alig volt hallható, majd gyors mozdulattal barátja keblére vetette magát, ki mély megindulással ölelte magához. Egy darabig így maradtak, egyik sem tudott szólani, mindegyik egy gondolatba vott merülve; végre Gábriel felemelkedett s lángoló szemekkel nézett az orvosra.

— Nos? — kérde ez feszült figyelemmel.

— És ha ő meggyógyulna? Ha — — oh Istenem! — — ha szemem a merev nézést elhagynák, ajkai a jelentés nélküli mosolyt, ha egyszer így szólna hozzám, te vagy az én megmentőm, köszönöm, légy áldott érie ezerszer — szeretlek — ekkor egészen elpirult — oh ha sirni látnám, ennek már derű jelének kellene lennie! Ha azután tisztának, vidámnak látnám anyja házában, hogy dolgozik, hogy szemefénye áldása a kis háznak s elmondhatnám, hogy mindezt én tettem, egy lelket mentettem meg az elevenen való eltemetéstől, hogy mint Isten tette, hasonlóan lelket leheltem bele és most az enyém, második én, az Ég adta nekem!

S azután anyám elé lépve szívére tehetném leányaként — oh! véghetetlen boldogság, nem is tudnám elviselni!

Egészen magán kívül volt, erősen szoritotta az orvos kezét, mintha e képek látására támaszra volna szüksége, mert különben elvesztené lábaitól a földet.

Ekkor a piacról hangzott Karmela hangja:

— Én kedvesem!

Gábriel elbocsátotta barátja kezét.

— Hagyj egyedül! — kérte — A viszontlátásra holnap reggel!

— A viszontlátásra! Bátorság barátom!

Kezet szoritottak s az orvos eltávozott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A provizorium meghiusult.

Budapest, decz. 1. (Saját tud. táv.) Magyar politikai körökbe *biztos hír érkezett arról, hogy a provizorium teljesen meghiusult.* Kossuth holnap interpellálja Bánffy-t.

A Reichsrath felosztása

Bécs, december 1. (Saj. tud. táv.) Gautsch báró kormánypárti körökben ma este kijelentette, hogy a Reichsrath holnapi ülése csak formalis lesz. *Azután lépéseket tesz a Reichsrath felosztása iránt. S kijelentette, hogy felsőbb helyről ma megkapta a jóváhagyást arra nézve, hogy a kormány ügyeit a 14. §. alapján vigye a jövőben.*

Az új osztrák kabinet eskütétele.

Bécs, december 1. (Saját tud. táv.) Az új kabinet tagjai ma tették le az esküt ő felsége előtt.

Tóth Vilmos haláloklik.

Bécs, december 1. (Saját tud. táv.) Tóth Vilmos főrendiházi tag nehéz beteg, fölgögyulásához semmi remény.

Szenzációs öngyilkosság.

Bécs, december 1. (Saj. tud. táv.) Pasetti Ferencz báró egy 25 éves fiatal ember, ki öcsse volt a külügyminiszeri titkárnak és vatikáni követnek, viszonyt kezdett egy Kissinger Anna nevű amerikai leánnyal, kinek szülei tudtak a dolgról. Az éjjeli órákban meglátogatta a kedvesét. Be azonban nem mehetett hozzá, mert egy gróf vetélytársa már megelőzte őt. Mikor a szobaleány ezt tudára adta a bárónak, ez a leány ajtaja előtt föbelölte magát és szörnyet halt.

Baleset a Dunán.

Turn-Szeverin, decz. 1. Saj. tud. táv.) Tegnap a hajnali ködben a Galacra induló Deák Ferencz gőzös összeütközött a Kroáti a hajóval; léket kapott és elsüllyedt. A hajón levő 80 utas a vízbe ugrott és uszással, részben pedig csónakon menekült.

KÖZGAZDASÁG.

Uj gazdasági tudósító. A földmivelésügyi miniszter Fleischer Jakab mosostorpályi földbérlet a derecskei járás állandó gazdasági tudósítójává nevezte ki.

Mikor lesz a nagyvásár? A nagyvárad országos vásár a jövő héten kezdődik s a következő sorrendben lesz megtarva: Boldogasszony fogantatása hetében december 10—11 péntek és szombat, sertés és juh vásár, 12., 13., 14., vasárnap, hétfő és kedd, termény barom és ló, továbbá 15., 16., 17., vasárnap, hétfő, kedd, szerda, csütörtök és péntek, kézműipar és általános vásár.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. novemb. hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetienyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 12.—. Uj 11.80. Kétsz. buza 8.10—8.30. Rozs 7.70—8.—. Arpa 5.50—5.60. Zab 5.70—5.90. Tengeri: Ó 5.60. uj 5.30. Borsó 13.—. Lencse 15.—. Bab 7.20. Köleskása 12.—. Burgonya 2.90. 100 kiló lángliszt 19.40. zsemlye-

liszt 19.20, fehérkenyér liszt 18.80, barnakenyér liszt 18.—, széna fuvarral 1.50, szalma 0.70 Szalonna 63.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.10, cserfa 3.45. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34, Szilva pálinka —75. Szesz —95. 1 mm. kőső 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 22.—, mész 1.10, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.60, kendermag 7.80. köles 5.50, repeze —.—, dió 18.—, mogyoró —.—, aszu szilva 18.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 14, szalonna 62, sertéshus 56, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 22, bors 1.—, paprika 1.10, barnakenyér 15. Egy liter kőolaj 18, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1897. évi november 30-ról: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 400 hltr, arpa 100 hltr, zab 150 hltr, tengeri 700 hltr, burgonya 550 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 140 drb, félhizott 200, sovány 300, süldő 500, malacz 800, hizott marha 7, jármás ökör 378, fejős tehén 263, borju 248, bivaly 6, juh és kecske 150, ló 242.

Marha ártáblázat 1897. november 30-ról: Egy pár első rendű jármás ökör 285—325, egy pár másodrendű jármás ökör 210—270, egy pár harmadrendű jármás ökör 125—190, 1 pár fejős tehén 90—190. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 64—84, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 43—68, 1 drb. veres borju 10—16, 1 drb. fél éves borju 16—23, 1 drb. egy éves borju 24—34, két éves borju 34—56, 1 pár hizott sertés 46—76, 1 pár fél éves 20—25, 1 pár egy éves sertés 34—44, 1 pár két éves sertés 54—70, egy drb. jó ígás ló 60—80. 1 pár ökörbőr 15—21, egy pár tehénbőr 11—16, 1 pár borjubőr 5—7, 1 pár lóbor 6—10.

TOZSDE.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt és 20000 mm. forgalom mellett árak 5 krral emelkedtek.

Határidők.

Budapest, decz. 1.	
Buza tavaszra	12.13
Tengeri	5.54
decemberre	4.93
Rozs ősze	8.84
Zab ősze	6.54

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.		Budapest, decz. 1.	
Osztrák hitel	—	—	355 10
Magyar hitel	—	—	388.—
Allamvasut	—	—	337.80
Déli vasut	—	—	79.50
Rimamurányi	—	—	249.—
Magyar jelzalog	—	—	281.25
Magyar leszámítoló	—	—	252.—
Villamos vasut	—	—	286.—
Salgótarjáni	—	—	615.—
Iparbank	—	—	101.50
Budapest közuti	—	—	384.50
Kereskedelmi bank	—	—	1444.—

Bécs, november 30.

Az irányzat csendes.	
Osztr. hitel	355.50
Magyar hitel	388.50
Allamvasut	336.25

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktözsde 1897. december 1-én

Magyar aranyjárdék 4%	122 10
Magyar koronajárdék	99.95
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar helyi vasuti kölesön 1875-ös	120.50
Mag. ar. földmívelésügyi kölesön 4%	98.—
Italié 60 per megváltási kölesön	101.—
Forrási szilárd földmívelésügyi kölesön	98.—
Magyar nyaralásny megváltási kölesön	153.—
Tiszta arany és szilárdi arany 1000	139.—
Osztrák pénzek papírban	102 25
Osztrák pénzek ezüstben	102 25

Osztrák járadék aranyban	123.-
Osztrák korona járadék	102.-
1860. osztrák államsorsjegyek	143.25
Osztrák magyar bankrészvény	947.-
Magyar hitelbank részvény	387.50
Osztrák hitelintézeti részvény	355.60
Páris vista	338.50
20 márkás arany	953.-
Német birodalmi márka	58.99
London vista	120.-
Páris vista	47.65
20 márkás arany	11.78

SZERKESZTŐI POSTA.

H. F. Helyben. Nem tudjuk, mióta orákulum Debreczen a nagyváradi ügyekben? Hírünket fenn tartjuk. Nem az itt a bibi, hogy Debreczenben nem hiszik, hanem hogy itt nem tudott mindenki róla. A polgármesterről irt dolog nem czáfolat, csak olyan logikai kiruczanás, amilyen a mádi polgártársé volt, azt czáfolja, a mi nem volt a hírünkben s oda konkludál, amit mi irtunk. A külön magyar udvartartás a József Ágost nádorságával iker testvér.

Kereskedő ifjuság. Ismételtelen kijelentetük már, hogy az Advent folyamán tartandó táncmulatságokról lapunkban semmit nem közlünk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó gőzmalom.

Bihar-Kis-Jenő községben egy ujonnan berendezett és négy év óta üzemben levő 12 lóerejű Schutthlevort fekvő géppelkét pár kövel gőzberendezésü olajpréssel és szitával ellátott

gőzmalom szabadkézből eladó.

Értekezhetni Kiss Ernőnél Kis-Jenőn u. p. M.-Telegd.

Sürgőnyezim: **Alacsritter.**

Karácsonyi kiállítás.

A nagyérdemü közönség szives figyelmét felhívjuk

Karácsonyi kiállításunk megtekintésére.

Egyszersmind ajánljuk mind a legolcsóbb bevásárlási forrást, ugymint, mindenféle **karácsonyfa díszek, bombonierek, dobozok, cukorkák,** teljes karácsonyfára való díszítés 1 frt 50 krtól egész 3 frtig ezen olcsó árakat azért állapítottuk meg, hogy a nagyérdemü közönség meglegyen kimélve a sok hiába való járkálástól.

Ajánljuk továbbá ő Felsége a király által kitüntetett csokolád szalon bonbonokat **diós, mákos és tejes** kalácsokat. Vidéki megrendelést gondos csomagolás és pontos szétküldés mellett teljesítünk, elvállalunk karácsonyfa díszítést, melyet tisztelt vevőinknek díjmentesen díszítünk.

A n. é. közönség szives pártfogását alázattal kérjük

Alacs és Ritter,
cukrász.

Nagy-Várad, Bémer-tér.

Sürgőnyezim: **Alacsritter.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
által a legújabb árak mellett ajánlatnak.

„COLUMBIA-DRILL“
Locomobil és gőzszepítőjegy készítői
gépek, hercecsapók, uszató-vasutak, konyakozók, kaszáló- és arató-
gépek, szeszgyűjtők,
Lejebb sorvátógépek, boronik, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egye-
temes aczélekek. k. k. 6 s háromvasú-
tók és min-
den egyéb
gazdasági
gépek.

A nagyváradi László gőzhengermalom részvény-társaság felszámolásban.

BEVÉTEL 1895. évi kimutatása. KIADÁS

	frt	kr.		frt	kr.
Pénztárkészlet 1/4 1895.	10850	05	Fogattartásért	572	39
Utánvétért	36	—	Visszavett szákokért	612	05
Részvényátírásért	1	—	Munkások fizetéseért	1482	44
Örleményekért	291	16	Gépek költségeért	934	05
Folyószámlai adósoktól	365477	62	Folyószámlai hitelezőknek	188959	47
Anyagokért	3964	43	Elfogadványokért	381629	88
Kamatokért	3145	03	Tiszti fizetésekért	7105	41
Visszafizetett előlegekért	35	—	Nyugdíjak részbeni kielégítéseért	4634	43
Értékpapírokért	1793	95	Világítási költségekért	108	40
Fogatokért	2617	—	Raktár	648	48
Tüzelő anyagokért	182	—	Általános	8767	35
Irodai bere dezésért	250	—	Kamatokért	1329	53
Z ákokért	11849	57	Vett örleményekért	5639	96
Visszatérített biztosítási díjért	1997	50	Felszámolási díjakért	5000	—
Malomtelep vételára	261000	—	Vámért román buzára	6555	80
Buzáért	4069	86	Tűzbiztosítási díjért	4495	44
			Előlegekre	728	27
			Malmi költségekért	428	45
			Egyenleg	97928	37
	667560	17		667560	17

Rafael Sándor, s. k.
könyvelő.

A nagyváradi László gőzhengermalom részvény-társaság felszámolásban.

Szabó József, s. k. Garai Károly, s. k. Orley Kálmán, s. k. Kugler Albert, s. k. Stern Márton, s. k.

A felügyelő bizottság:

Reismann Mór, s. k., Dr. Sipos Árpád, s. k., Dr. Fleischer Lajos, s. k.

BEVÉTEL 1896. évi kimutatása. KIADÁS

	frt	kr.		frt	kr.
Pénztárkészlet	97928	37	Kamatokért	20	—
Visszafizetett előleg	500	—	Adóért	380	41
Kamatokért	3103	28	Tiszti fizetésekért	1017	50
Értékpapírokért	80	—	Nyugdíjak részbeni kielégítése	10354	17
Bécsi ingatlanokért	23096	66	Felszámolóik tiszteletdíja	4500	—
Folyó számlai adósoktól	8373	23	Általános költségekért (utazási, ügy- védi és perköltség)	3155	15
			Folyó számlai hitelezőknek	106497	83
			Egyenleg	7156	48
	133081	54		133081	54

360-1-1

Rafael Sándor, s. k.
könyvelő.

A nagyváradi László gőzhengermalom részvénytársaság felszámolásban.

Szabó József s. k., Garai Károly s. k., Orley Kálmán s. k., Kugler Albert s. k.

A felügyelő bizottság:

Reismann Mór, s. k. Dr. Sipos Árpád s. k. Dr. Fleischer Lajos, s. k.